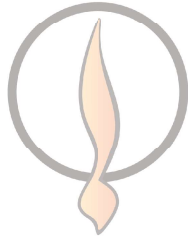
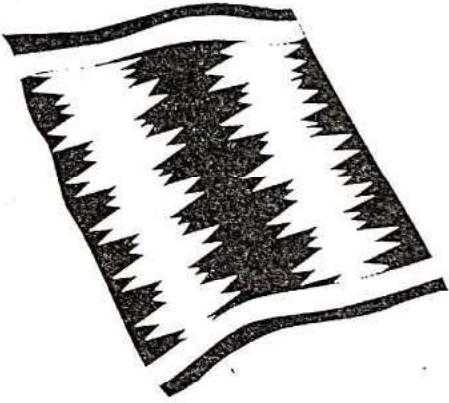

سفر کتابخانه عمومی

بنیاد اندیشه
تأسیس ۱۳۹۴

« جوسر پالوو

سوره

١١٢

سور

بنیاد انبیه

فرهنگ یومی

نزد دری، شماره نه و ده / ۱۳۲

پژوهش و نگارش:
محمد جواد اختری

بود نبود، یک دختر دیغو^۱ بود، ئی - برادر جانی - یک روز ئی خانه ره جارو موکده، یک دانه مایز^۲ پیدا کد. ئی ره خورد. ئی یک پیشک دشت، اسی گفت: «نو کپیدی، ما تپیدم! تو کپیدی، ما تپیدم!» یعنی تو خوردی، ما نخوردیم^۳.

قدرت خدا، ئی دختر ازی حامله شد. یک وختی مردم موگه: «ئی دختر چطور شد که حامله شد؟ اَلْبَدَّ عَاشِقُ كَدَه» دختر موگه: «نه، ما عاشیق نکدیم» آیه^۴ ئی موگه: «نه، اگه از رای دامن خو زناکده، که ئی سده^۵ می زنه؛ اگه نه، از رای دان^۶ خود گدُم چیزی خورده، از دان خو می زنه.»

یک وقتی ئی دختر وقله^۷ موکونه، و قله موکونه، یک باچه^۸ از دان ئی بور موشه. یک جو د سَر شِئِی. ئی ره «جوسر» نام موکونه. ئی باچه کته موشه. موره مدرسه، تا که جوان موشه. ئی جوان موشه. قد^۹ از پُشتی بگبیر، قد از او پُشتی بگبیر. روز یک نفر از دست ازی د پیش آیشی می یه که باچه خوره مانی کو، بچکبچای^{۱۰} مونه شُل و کور کد. آیشی ایره موگه: «بیه ازین جی برو. دیگه این جی تافت نموشه.» ئی موگه: «دَمَه یک تیکی^{۱۱} خوب بکو که مه بوروم. مام جای مه این جی بده.» آیشی نان موکونه. ئی نان خوره د پُشت خو بسته موکونه از امین جی خئی موکونه. نو، جوان هم شده، می یه که یک جای یک مردگ دکوه بنه^{۱۲} شده کوها ره لول^{۱۳} می دیه، موگه: «از دست زور خو سوختم هی، از دست زور خو سوختم هی...» جوسر موگه: «از دست زور خو که سوختی، بیه تا آردوی مو پُشتی^{۱۴} بگیری، اگه تو زدی ما نوکر تو موشم، اگر مازدم تو نوکر از مه شو.» عهد و پیمان بین ازی آردو بسته موشه. ئی آردو پُشتی می گیره. جوسر ای ره ئی خو می زنه، ئی نوکر ازی موشه. ازون جی آردوی شی میه که یک مردگ^{۱۵} دیگه مینه^{۱۶} دریا ایسته^{۱۷} شده، آره پَسکی باد موکونه. موگه: «از دست روز خو سوختم، آئی از دست زور خو سوختم.» جوسر پالوو^{۱۸} موگه: «آئی بچه، تو که ایقس^{۱۹} زور دری بیه پالوونی کنی» عهد و پیمان امی موشه که هرکس زد، دیگه نوکر ئی بشه. ئی جوسر پالوو قد ازی پُشتی می گیره، ای ره هم می زنه دو نوکر موکونه، خودشی سه. موره. موره باز یک جای دیگه، - برادر جانی - یک مردگ قدی^{۲۰} جنگل ایسته شده و شیبته^{۲۱} درختاره می کنه: «آئی از دست زور خو سوختم! ای از دست زور خو سوختم.» کس موکونه ئی درختاره قد ریشه میشه شی کنده اوسو پُرته^{۲۲} موکونه. جوسر پالوو موگه: «از دست زور خو که ایقس درمندی، بیه که آردوی مو پُشتی بگیری. اگه مازدم تو نوکر از مه، اگه تو زدی ما نوکر از تو» «خیلی خوب» پُشتی می گیره، ایره هم می زنه. ئی سه نوکر موکونه. ازین جی موگه: «بچیکو، مو آرسه - چار دشار^{۲۳} خوب^{۲۴} نی پی، قد مردم. بید همین جا بگو غار پیداکنی د خودن^{۲۵} خو د امی کوها بشینی.» خیلی خوب. موره د یک کوه، یک غارک پیدا موکونه، همونجی می شینه. آر چارشی آهو ماهو کوشته میره، بسیار. گوشت پُخته موکونه، بیگه بی کلو مورخوره: «ازی اوسو یگون مو بیچه^{۲۶} بشینی د نوبد.» یک روز جوسر پالوو می شینه، یک روز کوکن، یک روز جنگل کو می شینه، یک روز

اؤکشک می شینه.

یک روز جنگل کو می شینه، ئن^{۲۷} موکونه که یک قَریشک^{۲۸} آمد. یک ریش کته دره، خودشی یک قَریش^{۲۹} آدم. مینه. موگه: «یک فوغ^{۳۰} از ئن^{۳۱} دیگ خوبیدی»

«بیه بئر^{۳۲} دیگه»

«ما ریش مه موسوزه»

«بیه که ما نو ره بیدم»

ئی خود خور، چور^{۳۳} موکونه که ئی ره فوغ بیدیه، ئی قَریشک فد خَشْتَر^{۳۴} می زنه د وُقره^{۳۵} ازی. تا او وُقره خوره مومله، قَریشک دیگ گوشته کش کد بَدَر^{۳۶} موئره. ئی تق موکونه که قَریشک رفت - تی یک کوی بزرگ که غار بود - امون جی درآمد. بی پد^{۳۷} آید^{۳۸} نموکونه. ایقس گوشت دیگه ره پُخته موکونه. بیگائی گوشت ککرگ^{۳۹} مومنه. دیگا موگه: «آئی توره دیو بزنه^{۴۰} روز تا بیگه ره خاو موکونی، خاو موکونی، گوشته دیر اندختی» ئی پد آید نموکونه که گوشته از پیش مه برده. پالوونه دیگه! ام شو تیر موشه. صبای شی اؤکشک می شینه. او گاا^{۴۱} تیه^{۴۲} موکونه. موگه: «گوشته امین طر نرم گنوم.» باز قَریشک میه: «او اؤکشک! موره روشنی^{۴۳} بدی.» گفت: «بیه بئر» گفت: «مه ریش مه موسوزه» «بیر بوته خوره» بوته ره میره. ئی سر خوره چور موکونه. اوره هم کور موکونه. تا او چیمای خوره مومله، ئی بَدَر گوشته مویره. «- و ااا خانه ازی خراب شوه! از پیش جنگل کو هم همین طر شده بوده.» ئی بروفک^{۴۴} بروفک^{۴۵} سه گوشت قیله^{۴۶} موکونه، پخته موکونه بَسَم ککرگ مومنه. ککرک مومنه، بیگا - خیر مردم - بادارشی، جوسر پالوو قار موشه: «خرا! خاو موکونید، گوشته نرم پخته نموکونید» ئی پد آید نموکونه. موگه: «زود اندخته بودم، پیر بوده، جی بوده؟! بائه شانه یه، دی.

صبای دیگه شی ئی کوکن می شینه. از پیش ازی ام گوشته موئره. برادر جانی، ئی گوشت دیگه ره که میندزه، بیگا ککرگ مومنه. ئی هم موگه «نمی دنم بسیار جوشندم، نشد»

جوسر پالوو گفت: «صبا ما می شینم، گوشت پخته موکونم.»

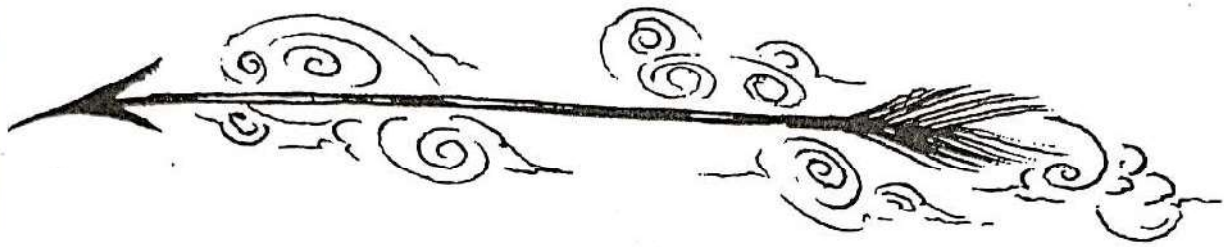
ئی جوسر پالوو گشته نرم پخته موکونه. نه... که قَریشک میه. پاس^{۴۸} مینه: «آئینه سایه بئر^{۴۹} گفت: «خوب، موره روشنی بده» - «بیه بئر» گفت: «ما ریش مه موسوزه» گفت: «بیه ما نوره فوغ بیدم» بی جوسر پالوو ترکش^{۵۰} خوره پُر کده، د پالوی خو یشته - او زمان ترکش بوده - ئی قَریشک قد خَشْتَر می زنه د وقره ازی. ای ام بروفک پاک موکونه، از پس ازی قد ترکش می زنه، سر ازی از تن جدا موشه. سرشی خوب^{۵۱} خوب کده موره مینه غار تی کو در میه تن شی همین جی مومنه خد گوشت. ئی جوسر پالوو موگه: «ئی گلّه خرا، ایقس روزه گوشتاره، ضایه کده، قد مه پد آید نکده. انالی...» بیگا که دیگا آمد گفت: «بُر د خودن خو هرکس گوشت سرخ کرده بخوره. پد آید نموکونید. گوشته ضایه کداید ایقس روزه»

صبای شی - برادر جانی - آر چارشی کمره بسته موکونه: «مو سر ازی قَریشگه تا از غار بور نکنی نموشه» یا^{۵۲} موره که در غار یک سنگ

فرهنگ نومی

نومبری، شماره نه و ده / ۱۳۳

منه یک چشمه، منه چشمه خود خوره زد زد تندرست شد. رای دیگ
جنگ کد، ام را ای شی لنگ شد. رفت منه چشمه، ئی هم جور شد.
جوسر پالوو گفت: بیه ما هم یگرا بورم. ما هم کولنگم. خوده خزنده من
او چشمه می‌رسنه. می‌زنه می‌زنه، ئی هم جور موشه. ئی که جور
موشه، ترکش خوره می‌گیره، یا الله موره دیگه، د تینه دنیا موره، موره که
یک مردگ درو قلبه موکونه. خیلی نرم ۵۳ اوش اوش موگه.
- او مردگ بر چی سخت نموگی؟ قیخ ۵۴ کو که گوو بوره.
- دیونگی نکو مردک! قلبه پادشابه. آئی اژدهار آمده موخوره. اژدهار
هفت سر اون جی خاوه.

گفت: «مره نشو نمی‌دی؟»

گفت: «نه، اون جی استه، ما رفته نمی‌تم»

گفت: «بیه تو برو د مه یک نان بیژ، ما دجای تو توسرونه ۵۵ قلبه

موکونم»

گفت: «او آتق قیخ شور نکو دیگه!»

گفت: «خوبه قیخ شور نموکونم.»

تا یکردی ۵۶ که او نرفته بود نرم نرم اوشو اوشو موکد، یکردی که او
رفت از بن دبه ۵۷ کد، قلبه ۵۸ ره یله کده رفت سر اژدهار، سر اژدهار رفت
که اژدهار خاوه. هفت سر دره. ئی هم دزو ترکش خوده پرر کده می‌زنه.
اژدهار موگه: «یک سر به تنم بود و نشد» ئی هم موگه: «یک تیر به کمانم
بود و نشد، شش دیگه شی هم توره بسه» بز بن، ئی اژدهاره موکوشه.
ئی یک تیر دیگه می‌زنه، یک سر دیگه ازی ام موپره. ئی اژدهار موگه
«دو سر به تنم بود و نشد، پنج دیگه شی ام توره بسه» جوسر پالوو موگه:
«دو تیر به کمان بود و نشد». بز بن، ئی اژدهاره موکوشه. از پس سرشی
تا دم شی ره، کته سمه می‌کشه. ایره می‌ره، آلی قلبه موکونه. این طر
جیخ شوره کی یی! مردگ دوید. میه که: «خدا خیر کند! خانه خراب قلبه
پادشاره دخوررد و ندیه».

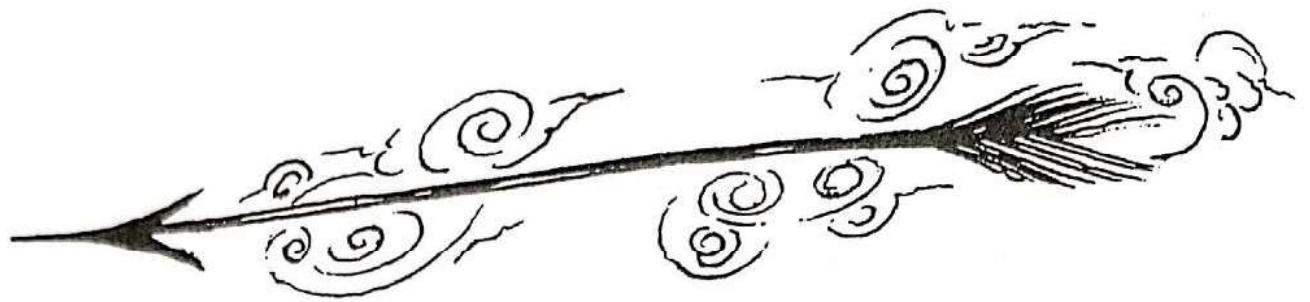
میه که: «او مردگ یله کو، بیزار از قلبه تو. بیگیگر نان خوره، بخور!»

یسته یه. ئی پالوونا هرچی زور موکونه، ئی سنگه یله نمی‌تنه. جوسر
پالوو می‌گیره ئی سنگه یگ لبه موکونه [پالوونه دیگه] سنگه که یک لبه
موکونه، رسپونه ۴۳ د کمریگی ازی پالوونا بسته موکونه، مننه غار زیی
موکونه. ئی که د نیمگی غار می‌رسه، موگه: «سوختم هی، سوختم هی»
ئی ره از این جی بور موکونه، موگه: «چی بود؟» موگه: «بقد ۴۴ آتیش دلی
بود» باز دیگه شی ره مندزه. ئی موره، هم همون طور داد و بیداد شی بور
موشه. «سوختم هی، سوختم هی» اوره هم بور موکونه. باد اوکشکه
مندزه. او هم داد و بیداد شی بور موشه. آخر جوسر پالوو موگه:
«مامورم، هرچی گفتم سوختم، بور نکنید، یله کنید شیوه ۴۵»

بی کمره بسته موکونه موره شیوه. موره که موره که موره. [ئی غار
آیمنه ۴۶ د تینه ۴۷ دنیا مورفته] ئی موره تا روشنگی تینه دنیا مالوم موشه.
د تینه دنیا که می‌رسه، می‌نگره که یک عجایب دختر همین جی استه،
همی سر قریشک د دامن شی. ئی سر قریشکه شق کده سنده. موگه:
«خدایا! هر کس که امی بیزار مره امین طر کده، خدا اموره هم همین طر
کنه، ما هرچی که بی حاصل کده می‌ورد، مو خوردم، اکر چی بخورم؟»

بیان آدیشه

جوسر پالوو رسپونه از کمر خو واز موکونه. سر قریشک جیخ زده
می‌گت ۴۸، بدر موره. ئی دختر موگه: «وای، ئی برار مه بزچی تیرس»
خورد؟ جوسر پالوو میه ئی دختره می‌گیره، رسپونه د کمر ازی بسته
موکونه، رسپونه ملگنه ۴۹ که کش کید. او هم کش موکونه ناوله هه هه
هه، می‌نگره که یک دختر آمد، یک عجایب شی، یا مننه خو موگه: «اگر
جوسر پالوو بور شوه، ئی دختر ازویه. مونه که نمی‌دیه» یا رسپونه زیی
موکونه. جوسر پالوونه تا نیمگی غار کش موکونه. د نیمگی غار که
می‌رسه، یا رسپونه منتی ۵۰ موکونه. تار که موشی موشه، ئی جوسر پالوو
موره تا د زمی موخوره. تا د ۵۱ زمی که موخوره لنگ موشه. ئی مومنه تی
دنیا. و ۵۲ ئی دختره گرفته می‌ره سون غار خو. جوسر پالوو امون جی
مومنه. یک روز می‌نگره که دو موش مننه خو جنگ کد. یک موش سیا،
یک موش سفید. هر دو جنگ کد، جنگ کد، جنگ کد، یک شی لنگ شد، رفت

گفت: «چیز خبره، چی گپه؟ بیه بوری اژدهاره مره نشو نمی دی؟» گفت: «نه ما اون جی رفته نمی تنم، مو خوره مره.» وخته گفت: «ما یگ ماره که امون جی بود کوشتم، یک تسمه از پشت شی کشیدم، امی نی به؟ کو تسمه تو؟»

ئی از منه خلته ۵۹ خو یک تسمه بار توی کته می شکه. «اوو امی اژدهار بود دی اژدهار که کوشتی! انگه امین جی بشی که ما بروم سببت ۶۰ بگیرم از پادشا.» ئی بدو بدو موره. موگه: «پادشا صایب! اژدهاره کوشته یک آدم.» پادشاه گفت: «برو اوره ببر.»

از اون جی میه جوسر پالوونه مویره. پادشا موگه: «تو چی نام دری؟» موگه: «ما جوسر پالوونم.» پادشا گفت: «چکار موکونی؟ پادشایی ره می گیری، توره یک پادشایی بدم؟ - خبرنقلک ۶۱ - نخست وزیر موشی، نخست وزیر شو. تو اژدهاره کوشتی. اژدهار دولت از مه ره نابود کدود.»

ئی گفت: «مانه، ما نبی گیرم. نه پادشاهیی ره می گیرم، نه وزیر ری ره. ما هیچ چیز کار ندرم.» ئی ازون جی آمد. آمد، آمد که سه چوچه سیمرخ یک جای گریه موکونه. یک شی یکسر گریه موکونه، یک شی هم خنده موکونه، هم گریه موکونه، یک شی یکسر می خنده. «شمو این طبر بیچی موکونید؟»

یک اژدهار استه، آمده مونه موخوره. هر ساله مادر مو چوچه می شنه ۶۲ ولیکن اژدهار میه مونه موخوره. ئی که گریه موکونه، امروز خورده موشه، ئی هم که می خنده، هم گریه موکونه صبا خورده موشه، ماکه یکسر می خندیم، دیگه صبا خورده موشم.

گفت: «خوب، ما امین جی شاو موکونم. هر واده که اژدهار آمد، مره خبر کنید که اوره بکوشم.» ئی شاو موکونه. اژدهار می به، یا ئی ره بیدار نموکونه. قدرتی ۶۳

اودیده ۶۴ یگ از یا بیله روی ازی می چقه، بیدار موشه. مینگره که اژدهار نزدیک کده. سر فار گفت: «بیچی مره، خبر نکدید؟»

از اونجی بزن، بزن، اژدهار هفت سره، این جی هم موکوشه. باد ازو سیمرخ خبر موشه میه د سر ازی. یک سنگ کلانه د چنگ خو گرفته میه که ئی ره بکوشم. چوچه های شی بال خوره بله ازو آوار موکونه، د جینج بیج مفتی که «آدمیزاد نیکی کده، غرض شی ندی!» سیمرخ سنگه د جای شیه میله، میه که: «آدمیزاد چی نیکی کده؟»

- آدمیزاد... تو تا حالی هرچی چوچه می شنیدی همی اژدهار موخورد، حالی اژدهاره همی آدمیزاد کوشته.

باد، ای سیمرخ گفت: «آدمیزاد! چی مطلب دری؟ ۶۵»

- مطلب از مه امی به که دنیای بالا بورم.

گفت: «خوب، ما توره مویرم د دنیای بالا می رسندم.»

گفت: «خیلی خوب، حالی که تو مره مویری، چی لازمه؟»

گفت: «یک هفت آهو بوگش، پوست کو، سه شی ره گوشت پور کو، چار شی ره او. اموناره د بله بال مه بیچی، خود تو هم سوار شو. اگه گوشت گفتم، آوبدی، اگه او گفتم، گوشت بدی.»

بنیاد آندیشه

موره یک هفت آهوره موکوشه، باد ازو واره مشک تیار موکونه. سه شی ره پُر گوشت موکونه، چار شی ره پُر او. هه دیگه بله بال سیمرخ می چینه. خودش هم بله شی می شینه. ئی سیمرخ ام بال می زنه. بال می زنه چرخ خورده، چرخ خورده موره.

موپرسه که: «د زمین، گار چیقس مالوم موشه؟ اشتر چیقس مالوم موشه؟»

موگه: «قَدَرِ یک خُرو ۶۶ مالوم موشه.»

باز بالا موره، موپرسه: «چیز می نگری د زمی؟»

موگه: «هیچ چیز مالوم نموشه. دنیا بقَد سوز می زنه، دیگه هیچ چی.» اینه از امین جی هه هه... نزدیک غُل ۶۷ دنیا که می رسه، موگه:

«اُز پُرتِه کُوا» ئی گوشت پُرتِه کد. کمی دیگه که رفت گفت: «گوشت پرتِه کُوا» ئی اُز پرتِه کد. امین طر اُز پرتِه کد و گوشت پرتِه کد تا که همه خلاص شد و یک مَشگ گوشت مند. ئی سیمِغ که گفت: «اُز پرتِه کُوا» ئی گوشته پرتِه کد، از دون سیمِغ خطا خورده شیوه رفت. بازم ئی گفت: «اُز پرتِه کُوا» ئی دید که دیگه گوشت نیه. خنجر کشید از ران خود منتی کد دَ دان ازی پرتِه کد. سیمِغ دید که گوشت شیرینه. گفت: «ئی گوشت آدمه» دَ ران خود نیگا کد. ئی ره بله دنیا رسند، گفت: «بروا»

جوسر پالوو گفت: «نه تو برو، مامورم»

«نه تو برو. برو دیگه که رفته می تنی»

ئی بال موشه لنگیده موکونه.

«اون طور بچی موری؟»

«گوشت تامو شد، از ران خو منتی کدم دَدَم»

«بیرَه، اوسو کو ران خوره»

ئی ران خورده لوج ۶۸ موکونه. سیمِغ منتی گی گوشت ران ازی ره از دان خو بور موکونه دَ جای شی می چسبته، ئی جور تیار موشه. ازون جی آر دو پنا با خدایی ۶۹ موکونه. سیمِغ دَ جای خو میه. جوسر پالوو

پی نوشت ها:

۱ - دیغو (Rdêg^ô): دهقان

۲ - مایز (mâyiz): مویز، کشمش

۳ - آلبَد (albad): شاید، ممکن است

۴ - آیه (âya): مادر

۵ - سلَه (sôla): حرامزاده

۶ - دان (dân): دهان

۷ - وُقَلَه (voqla): استفراغ

۸ - باچه (bâc^a): پسر، بچه

۹ - قد (qad): با، همراه

۱۰ - بچکچیا (backicâ): بچه‌ها

۱۱ - تیککی (tiki): گرده نان

۱۲ - لول دادن (lôl...): غلتاندن

۱۳ - پُشتی (pušti): کشتی

۱۴ - منه (mane): میان

۱۵ - ایسته (esta): ایستاده

۱۶ - پالوو (pâlavo): پهلوان

۱۷ - ایقس (eqas): این قدر

۱۸ - قدی (qadi): لای، میان

۱۹ - شیبیه (šibba): تند، به سرعت

۲۰ - پُرتِه (porta): پرتاب، دور انداختن

۲۱ - چوب (jôb): برابر، اندازه

۲۲ - بیچه (bica): آشپز

۲۳ - تُق (toq): نگاه

۲۴ - قوریشگ (qarišag): کوتوله

۲۵ - قوریش (qariš): وجب، بلست

۲۶ - قوغ (qôq): اخگر

۲۷ - چور (cur): خم

۲۸ - خَشْتَر (xaštar): خاکستر

۲۹ - وقره (voqra): چشم

۳۰ - بدر (badar): حرف تأکید برای بردن، رفتن

۳۱ - پَد (yed): هیچ، هرگز

۳۲ - آیند (ayd): سخن

۳۳ - ککرگ (kakrag): سفت

۳۴ - ای توره دیو بزنه! (ay tura dev bizana): وقتی

بخوانند کسی را به خاطر نالایقی ملامت کنند، این

تعبیر را به کار می‌برند.

۳۵ - روشنی (rôšnayi): روشنایی، آتش

۳۶ - بروف + ک (buruf): به سرعت، تند

۳۷ - قیله (qayla): تکه، ریزریز

۳۸ - پاس (pâs): دیر

۳۹ - سایه بُر (sâya buppar): هنگام غروب

۴۰ - ترکش (tarkas): تیرکش، کمان

۴۱ - خوب (xôb): کلمه‌ای است که برای تهدید به انتقام

به کار برند.

۴۲ - یا (yâ): اینها

۴۳ - رسبو (respô): ریسمان

۴۴ - پَد (paqad): مثل، گویا، فقط

۴۵ - شیوه (sêva): پایین

۴۶ - آیمنه (aymana): وقتی بخواهند بر دوری مسافتی یا

سنگینی و بزرگی چیزی تأکید کنند، این کلمه را به

کار می‌برند.

۴۷ - تینه (tayna): پائینی، زیرین

۴۸ - می کَنه (mikanna): می‌گریزد

۴۹ - مُلگَنه (malganna): تکان می‌دهد

موره غار خوره پیدا موکونه. می نگره که رفیفون شی آرسه یک اشکاره زده منده. جوسر پالوونه بد نمی‌نخشه. ئی موره موگه: «برارو چی گیه؟» «این جی یک شرط استه. سه درخت و هفت بیل، تسیر هرکس از امینا پرید امی دختر امو موشه.»

گفت: «دیگه کَسّه توره ۷۰ موکید یا نه؟»

«نه، موکه توره نموکونی. مگر خود دختر قبول کنه.»

ئی دیر ۷۱ دختر موره، دختر ئی ره می‌نخشه. موگه: «برو، تو هم شریکی» ئی میه موگه: «برارو مرهام شریک کده، ولی ما یک تیر می‌زنم. اگر تیر مه از هفت بیل و سه درخت و شِمُو آرسه تیر شد که شد، آگه شد ما دیگه نمی‌زنم، از مه خلاص.» یا قبول موکونه.

ئی هفت بیل و سه درخته اول میله، ئی آرسه ره اخیر بسته موکونه. میه ترکشه می‌گیره، کش کده می‌زنه. می‌زنه که از همگی تیر موشه. دوی ازیا دَمناکش ۷۲ موره، سومی زخمی موشه. چند لاطه پاس سومی ام خلاص موشه. جوسر پالوو دخترگه می‌گیره و دَ آرمی غار خو می‌شیند. بسم الله و الله اکبر.

راوی: حاج موسی رضایی، ۸۰ ساله، سواد خواندن، یکارلنگ

۵۰ - مُنتی (muntî): گسستن، بریدن

۵۱ - تا (tâ): پایین

۵۲ - وا (vâ): آنها

۵۳ - نرم (narm): آهسته

۵۴ - قیخ (gix): با صدای بلند چیزی را گفتن. نادزن

۵۵ - تَوَسرونه (tavsarôna): موقتاً

۵۶ - یکردی (yekardi): هنگامی، وقتی

۵۷ - دبه (daba): گذشتن، عبور کردن به سرعت

۵۸ - قَلِبَه (qôlba): شخم زدن

۵۹ - خلتَه (xalta): خریطه، کیسه

۶۰ - سیبیت (sebit): مؤذگانی، مشتاق

۶۱ - خیرنفلک (xabar - e naglak): تکیه کلامی است

معادل: به قول معروف

۶۲ - می‌شنه (anna): می‌نشانند، می‌گذارند

۶۳ - قدرتی (qudrati): ارضاء، اتفاقاً

۶۴ - آویدیده (avdida): اشک

۶۵ - چی مطلب دری (c^i matlab darê): چه تقاضا

داری؟ چه خواسته و آرزو داری؟

۶۶ - خُرو (xuru): مرغ

۶۷ - غُل (g^ôl): وسط، مرکز

۶۸ - لوج (luj^): لخت، برهنه

۶۹ - پنا با خدایی (panâ bâ xudâyi): خداحافظی

۷۰ - توره (tôra): حرف، سخن، در این جا: قبول

۷۱ - دیر (dir): پهلوی، کنار

۷۲ - دمناکش (damnâkas): به سرعت مردن